

AZ ALSÓBORSODI REF. EGYHÁZMEGYE

1927. ÉVI OKTÓBER HÓ 12-ÉN, MISKOLCON TARTOTT
ŐSZI RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

SZERKESZTETTE:
KISS ALBERT
EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

1927
MAGYAR JÓVŐ NYOMDAŰZEM ÉS LAPKIADÓVÁLLALAT R.-T.
MISKOLC.

AZ ALSÓBORSODI REF. EGYHÁZMEGYE

1927. ÉVI OKTÓBER HÓ 12-ÉN, MISKOLCON TARTOTT
ŐSZI RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

SZERKESZTETTE :
KISS ALBERT
EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

1927
MAGYAR JÖVŐ NYOMDAÜZEM ÉS LAPKIADÓVÁLLALAT R.-T.
MISKOLC.

AZ ALSÓBORSODI REF. EGYHÁZMEGYE 1927. ÉVI OKTÓBER
HÓ 12-ÉN, MISKOLCON TARTOTT ŐSZI
RENDES KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

Jelen vannak: Farkas István esperes és br. Bottlik István gondnok elnöklete alatt Szalóczy Pál, Szabó András, Gaál Ferenc, Pósa Péter, Kenyeressy Károly, Tóth István, Román Ernő lelkészi-, dr. Kérészy Barna, Bay Bertalan, Zsóry Lajos, vitéz Sáfrán Géza világi tanácsbírák, dr. Molnár Gyula ügyész, Csorba György főgimn. ig. tanárképviselő, Baksa Lajos, Csiky Béla, Putnokyi István, Péter József tanítóképviselők, Kiss Albert lelkészi fő-, Takács Mihály lelkészi aljegyző, dr. Regéczy József világi fő-, Kun András és Tóth Kálmán világi aljegyzők.

Az egyházak képviselőiben, mint fent még meg nem nevezettek: Mé- száros Lajos, Hegyaljai Kiss Géza, Mauritz Árpád, Molnár Gyula, Nádházy Bertalan, Komjáthy József, Bodnár Ferenc, Kocsis Jenő, Solyom Gyula, Tóth Sándor, Benke József, Geese Albert, Kiss Elek, Gombos Imre, Eötvös Ferenc, Bodolay István, Szabó József, Bodnár Béla, Enyedy Andor, Berec József, Horváth József, Kérészy István, Horváth Bertalan, Ferenczy Dániel, Rác Károly, Molnár Béla lelkészek, Egerházy Lajos, az Orsz. Ref. Jóléti és Gazdasági Társulat ügyvezető igazgatója, Nehéz János ny. tanfelügyelő, Gálffy Ignác, Kiss Bertalan, Zsiros Lajos világi kiküldöttek, s. lelkészek, gondnokok, számos tanítók, presbiterek és érdeklődők.

Elmaradásukat bejelentették és igazolták: dr. Révész Kálmán püspök, gr. Haller József, dr. Lipescy Péter, Puky László v. tanácsbírák, Apostol Bertalan, Bársony György, Vajda Sándor, Szendrey László, Szakács Pál, Maklári Papp Ernő, Kérészy István lelkészek.

1. Közének után Farkas István esperes fenkölt szárnyalásu, egyház- és hazaszeretettől lángoló imádságban mond hálaadást a Gondviselőnek a megtartatásért, a kegyelemért és segedelemért, mellyel egybehívott ben- nünket és kér áldást a közgyűlés végzendő munkájára.

2. Esperes ünnepélyes szavakkal üdvözli a közgyűlést alkotó tagokat, Isten iránti hálaadással emlékezik meg arról a boldogító örömről, hogy

dr. Révész Kálmán püspök ur betegségéből már mindinkább a teljes föl-
épülés felé halad, kér erőt, egészséget számára, áldást életére, — a meg-
alakulást szabályszerűnek mondja ki és a közgyűlést megnyitja.

3. Kiss Albert főjegyző ismerteti a szavazatbontó bizottság jelentését az általános tisztujtítás eredményéről, mely szerint 46 egyház 58 szavazatot adott be, melyekkel a lemondott esperest és gondnokot teljes egyhangúsággal, a többi régi tisztviselőket is egy-pár esekély különbséget jelentő nagy szavazattöbbséggel újból megválasztották:

Szavazatbontó bizottság jelentését közgyűlés örvendzéssel tudomásul veszi; esperes köszönetet mond tisztársai nevében is megnyilvánult elkötelező bizalomért s a szavazatot nem adott átányi presbitérium, illetve lelkésze a bizottság indítványa alapján a törvényes rendbirságban elmarasztaltatott.

4. Olvastatott Horváth Bertalan lelkészi tanácsbíró és Szabó József lelkészi aljegyző tisztségük továbbviseléséről lemondó nyilatkozata.

Közgyűlés a kellően megindokolt lemondó nyilatkozatot sajnálattal veszi tudomásul, s a lemondó kiváló munkásoknak példás, hű szolgálataikért hálás köszönetet nyilvánítva, a felmentést megadja.

5. A megüresedett egy lelkészi tanácsbírói és egy lelkészi aljegyzői állásra:

Közgyűlés a szavazás határidejéül f. évi dec. 1-ét tűzi ki.

6. Esperes javaslatot tesz, hogy az új ciklusra ügyésznek újból az egyházmegyénk ügyeit széles tudásával oly önzetlenül és hiven elősegítő dr. Molnár Gyula és pénztárnoknak az eddig is nagy lelkiismeretességgel és pontossággal eljáró Román Ernő volt ügyész és pénztárnok és a különböző egyházmegyei bizottságok tagjaiul is a már kipróbált régi tagok választassanak meg, illetve közgyűlés által kéressenek föl. Továbbá elvi döntést kér arra nézve, hogy a nyugalomba vonult tanitók, mint megválasztott egyházmegyei képviselők, megmaradhatnak-e, — mint tanitóképviselők? — mely kérdést az érdekelt tanitóképviselők kérésére teszi fel.

Közgyűlés a legteljesebb bizalom megnyilvánításával kéri föl ügyészt, pénztárnokot és a különböző bizottságok régi tagjait tisztségeiknek továbbviselésére, a tanitóképviselők ügyében pedig elvi nyilatkozatot kér az egyházmegyei tanitóegyesülettől.

7. Főjegyző felolvassa az esperes következő hivatalos jelentését:
Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Mielőtt mai, őszi gyűlésünk munkáit végezve, reátennénk kezünket az eke szarvára, hadd mondjak hálás köszönetet azért a meg sem is érdemelt kitüntető bizalomért, hogy elnöktársammal, a gondnok ur Óméltóságával egyetemben a gyülekezetek minden szavazatával, tehát a legteljesebb bizalom nyilvánításával méltóztattak bennünket beállítani újlag a mi vezéri őrt álló helyünkre. Segítő társaink, a teljes tisztikar elhívása is, hasonlóképen történvén, az ő nevükben is, igaz tisztelettel mondunk

köszönetet, hogy a hűséggel segítőknek, a mi igaz örömünkre is, megadott az az elhívás, amely megérdemelt jutalma — én bizonyosságot teszek róla! — annak a hűségnek, amellyel ők bennünket minden munkánkban segíteni, támogatni soha el nem mulasztottak. Egyházmegyénk élete ezzel a mai gyűléssel, új 10 éves ciklus határmeggyéjéhez ért. A felénk jövő újabb évek, nehéz, nagy feladatok betöltésére várnak mindannyiunkat. Nemcsak a hazánk sorsa miatt, de a magunk, a magyar kálvinista tennivalók, elő nem sorolható, sok megvalósítást váró álmai miatt is. Olyan rettenetesen komoly idők rég hajoltak élőkre, mint ma, mikor nemzeti és egyházi együttélésünk jogos óhajításai nap-nap mellett csufoltatnak meg. Hiszen örömeik helyett sírás, dalaink helyett szomorú ének jutott nekünk osztályrészül. Nem baj!

Csak a sok keresztthordozásból, a bátran kiállott szenvedésekből születethetik igaz diadal, egyesek és alakulatok számára egyaránt. Csak azt ne feledjük el, hogy nekünk egy akarattal, egy cél felé futni, sokat dolgozni, sokat imádkozni, egymáshoz simulva, bajainkat megosztva, egymás terhét hordozva, mindig így kell testvéri szeretetben élnünk. Ami fáj, ne panaszkodjunk azok miatt. Az Istenben bízó, egészen Krisztusává lett keresztényekkel együtt menjünk előre az élet Mestere által kijelölt utakon és akkor meg fognak valósulni a lelkünk mélyén élő összes álmok s eljő az idő, mikor könnyű csordulással áldott imádsággal borulunk mindnyájan az Örökkévaló számlója elé, akinek nevére térjen tisztesség és hálaadás — a közöttünk meglevő szent egységért is! . . . Még egyszer megköszönve egyetakaró szeretetüket, a reánk váró tennivalókat illetőleg nem adunk új programot, csak a régit!

Szeretnénk még többet szolgálatára állani mindeneknek, mint eddig tettük. Szeretnénk több hűséggel, több eredménnyel sáfárkodni, mint eddig, s szeretnénk, ha megértenék a mi összes testvéreink, hogy házunk és szívünk ezután is állandóan nyitva leend tartva, hogy az egymást támogató szeretet és szolgálat minden tennivalóit ahhoz a mértékhez igyekezzünk alkalmazni, aki Ut, Élet és Igazság, aki mellett más fundamentumot nem vehet senkisen!

Őszi gyűléseink legfőbb tárgya a tanügyi elnök ur évi javaslatai és jelentése szokott lenni. Nem akarom a jelentés letárgyalására szánt időt most rövidíteni, de mégis egy és más bejelenteni valóm leend nekem is.

Tisztelettel jelentem, hogy az alsózempléni egyházmegye 40 éves gondnoki jubileumát ült Meezner Béla ur, a mi őt üdvözlő átiratunkra írásban kért meg arra, hogy a szíves üdvözlétért őszinte köszönetét tolmácsoljam. Midőn ezt teszem, kérem ennek örvendetes tudomásulvételét.

Szept. 15-én résztvettem az abauji egyházmegye örömmepén, a Gondnok ur Öméltóságával egyetemben, a nagy szeretettel elhívott, s mindannyiunk által sokra értékelt és becsült Farkasfalvi Farkas Géza egyházmegyei gondnok ur gondnok-beerősítő közgyűlésén.

Ama boldog napok egyike volt ez a nap, amelyeken a mi hitünk győzedelmének szinte beszélő bizonyosságai nyilván kitetszenek.

A ragaszkodó szeretet, a bizalom, a szeretet minden jelével körülölelt új vezér beiktatása, nekünk mindörökké kedves élmény volt, s az is marad. Szerettel üdvözlöttük őt egyházmegyénk nevében is s indítványozom, hogy a mai gyűlésünkéből is köszöntsük a Gondnok urat azzal a testvéri melegséggel, amelyet ez a kiváló világi papunk, a mindenben példaképen

előjáró, a kálvinista álmok megvalósításáért fáradni meg nem szünő világi papunk méltán megérdemel.

Mai gyűlésünk egyik főtárgya leendő a sárospataki theológus Internátus ügye. Áldozatot, pénzbeli segítséget jelent ez az ügy. S ma, amikor a terhek alatt már-már összeroskadunk, az az én kérésem, hogy vita helyett teljes egyakarattal oldjuk meg ezt a kérdést. Nincs szükség érvekre, ismeretekre azok! A belmissiói munkákra való ránevelés, a szívével, lelkével Isten ügyéért harcolni kész papi nemzedék nevelése ma már Internátus nélkül lehetetlen! És mi, lelkészek és gyülekezetek, akiktől várnak erre sokat az áldozatokból, mutassuk meg hitünk erejét a cselekedeteinkből! A ma papságának alig van súlyosabb tennivalója, mint az, hogy a jövő pap-ság számára megadni segítsen mindent, ami által az Isten nagy gondolatai megvalósításáért élni-halni kész papság kiképzése és nevelése megvalósuljon. Ha sok-sok papi ruhán folt volt eddig, tegyünk arra a ruhára másik foltot. Ha eddig gyermekeink nevelésének gondja sok álmatlan éjjelt okozott, — tőrjünk, várjunk, az eljövendő jobb időket bizonyosra várjuk, de tegyük meg azt, amit tőlünk az Isten ügye kíván és elvár!

Jelentem, hogy tanügyi bizottságunk elnöke, nagyf. Gaál Ferenc lelkész ur, a sok bibelődéssel járó tisztét 10 esztendő óta hordozza azzal a kötelességteljesítéssel, azzal az odaadással, azzal a hozzáértéssel, amelyet csak olyan lelkek tudnak megmutatni, akik átadták magukat egészen Krisztusnak. Legyen áldott, Istentől áldott az ő további élete. Istennek pedig legyen dicsőség azért, hogy nekünk adta őt! Vezérelje őt előre az az Atya, kinek ő szolgálatban meg nem fáradó fia!

Szokatlan nagy változást fogunk ma látni a tanítói karban. Egész sereg egyház választott ujat, s bocsátott el szolgálatukból régieket és fiatalokat.

Egy változás megrendítően fájdalmas, mert itt a bucsuzás a feltámadás ama nagy napjáig szóló. A tiszadorogmai egyház ifju, lelkes tanítója, ki nagy buzgósággal végezte tisztét, ki élete párját, ifju feleségét alighogy odaszoktatta a tiszaparti kedves kis tanyára, a temérdek életet követelő örvénylő viz, a Tisza hullámsírjában lelta halálát. Az élet szerelmese volt ez ifju tanító, kinek korai, váratlan elhunyt megrendítően fájoan kiáltja amaz örök igazságot: Olyan az ember élete, mint a mezei virágé; reggel virágozik, este elszárad. Az ifju, hü munkás álma legyen áldott. Kedvesének pedig küldjön az Ur gyógyvint irgalma otthonából!

A megnövekedett estveli árnyékok pihenőre hívogattak 3 kiváló, szolgálatuk 40 évét betöltött tanítónkat.

Csiky Béla miskolci tanító, a mindennek szeretetére érdemes, a 40 éves szolgálata betöltése után egyházától igazgató-tanítói címmel kitüntetett, mindenben és mindenütt kiváló tanító, másnak adta át az általa ugy szeretett örökét. A nagyvárosi életben közismertté lett az ő neve. Szeret mindennek részéről csak a megbecsültetés kísérte szolgálati évei hosszú során át. Ama régi veretű, igazi kálvinista magyar tanítók tipikus példája volt ő, akiknek a lelke mélyén honszeretet és egyházszeretet tüzei égnek, lángolnak. Egyházmegyénkben képviselője a tanítóságnak, országos tanítói alakulatokban vezérek között elől jár. Sok ezer ilyen tanító kellene nekünk és akkor közel volna a magyarfeltámadás!... Áldott legyen tőlünk való bucsuzása! Áldott legyen életének még hátralevő minden órája!

Farkas Pál, a tibolddaróci előkönyörgő tanító, a mi egyházmegyénk-

ben 39 évet tanítóskodott. Előbbi szolgálataival ő is a 40 éven túl pihenésre vágyó tanítók sorába került. Imádkozó, dolgozó, alkalmazkodó, mindig kitűnő eredményt felmutató, gerinces ember, ki mint iskolalátogató is 21 éven keresztül szolgálta egyházmegyénk ügyét hűséggel. Az Ur adta nekünk díszekedésül s most a nyugalom reá váró esztendeiben is attól kérjünk számára áldást, kihez kiesiny gyülekezetének lelkét olyan sokszor vitte fel az ég felé!

Hegedüs Tamás igazgató-tanító a harmadik, ki külsőleg még ifjakat is megszegyenítő könnyedséggel él és jár közöttünk, akinek a feje felett azonban szintén 40-en tuli évek ezer gondja, baja viharzott el. Emberek között való megjelenése és forgolódásában tiszteletre gerjesztő. Tanítványok egész seregét jóra, szépre nevelő, kiváló tanító volt ő is. Méltán rászolgált arra, hogy a hűséges munkásokat megillető elismerés jutalmával hocsássuk el a pihenés, szeretjük hinni és remélni, még sok boldog esztendei felé.

Esperesi jelentésem megírása után értesültem arról, hogy Tóth Ferenc gezeji tanító, régi hű munkás és Osontné Égető Irma, a hasonlóképen elsőrendű erő nyugalomba vonulnak. Legyen az Ur áldása rajtuk is sok-sok éveken át!

Jelentem, hogy a hejőcsabai egyház derék ifju lelkésze, Szabó Dániel egy évi szabadságot kért, hogy Skóciában folytathassa és egészíthesse ki tanulmányait. Saját költségén, nagy áldozatok árán, a belső embere által kényszerítve, a Krisztus szerelmétől szorongatva hagyta itt nagyon szeretett gyülekezetét. Én megadtam neki az egyévi szabadságot, annyiival is inkább, mert az ő helyettesítéséről ugyancsak ő maga, a saját költségén gondoskodott. Kérem ezt tudomásul venni és jóváhagyván rendelkezésemet, velem együtt az ég áldását kérni idegenbe szakadt testvérünk minden munkájára.

Végül néhány kérés van még hátra lelkésztestvéreimhez. Indítványozom, hogy egyházmegyénkben a stólaügy egy rendeztessék, hogy mindenki megkapja — díjlevélben őt megillető stólájának valorizált értékű összegét. A Szept. havi utolsó vasárnapi perselypénz, konventi rendelkezésre a bibliai társaság céljára az esperesi hivatalhoz beküldendő. Erről a legtöbbben elfeledkeztek lelkésztársaim. Kérem hazamenetelük után az azonnali rendelkezést. Kérek nagy utánjárást, szorgalmazást arra nézve, hogy az egyházmegyei dékán által kimutatott fizetni valók e hónap végéig mindenünnen befizetessenek. A késés azt jelenti, hogy a pénztáros kamatot kénytelen számolni. A régi rend visszatérése e téren kell, hogy élővé legyen. Nem kell a fizetést halogatni. Tul kell azon esnünk ugyanis mindannyiunknak! Számadási és költségvetési ivec nyomda alatt vannak s még az őszön minden lelkészhez megküldöm a szükséges példányokat.

Magunkat ezek után ismert szeretetükbe ajánlva vagyunk
Miskolc, 1927 október hó 12.

a nagyiszteletű egyházmegyei közgyűlés

alázatos szolgálója:

Farkas István

esperes.

Az esperesi jelentéssel kapcsolatban a következő határozatok hozattak:

a) Az abauji társ egyházmegye új gondnokát, méltóságos farkasfalvi Farkas Géza urat az alsóborsodi egyházmegye közgyűlése nagy örömmel, együttérzéssel és tiszteletadással üdvözlő vezérségre elhivatása alkalmával. Kérjük Istent, a minden nemes szolgálatra elhívás Urát, legyen vezérője és megsegítője az ő kiváló egyéniségéhez fűződő sok-sok szép reménység megvalósításában — egyházmegyéje és egész egyetemes ref. Anyaszentegyházunk boldogítására.

b) A szolgálat tétel terén egyházmegyénk tisztikarában, mint a hű munkások példaképe, ott áll legelől a sok-sok nemes ambícióval, mindig a közügy jóvoltáért, előhaladásáért elfogulatlanul küzdő — tanügyi bizottsági elnökönk: Gaál Ferenc, kiről egyházmegyei közgyűlésünk örömmel emlékezik meg és szíve melegével, igaz elismerésnyilvánítással üdvözlő kebelében abból az alkalomból, hogy tanügyi elnöki buzgó munkásságának 10-ik évét töltötte be. Adj a Ur, ki a szolgálattevés talentumaival megáldotta eddig is, hogy lehessen még sokáig továbbra is a mi büszkeségünk.

c) Egyházmegyei közgyűlés fájdalommal roskad le mellett a sírkő mellett, amelyre a f. év nyarán Tiszába fult tiszadorogmai ifju tanító, Molnár Lajos neve van felírva. Tanítótestületünk egyik legkomolyabb, magát minden lelki-testi veszedelemtől óvatosan őrző tagját érte épen ez a beláthatatlan szomorú végzet. Emléke szeretetben és tiszteletben él közöttünk. Ifju hitvesét mély gyászában és buslakodó gyülekezetét vigasztalja meg a esapások között is mindig kegyelmes Ur Isten.

d) Ha fáj a buesuvétel azoktól, akik a vérünkkel egyek és esontunkban esontozottak, akik lelkünket meleg érzéssel, szeretettel töltik el: így buesuzik most egyházmegyénk a 40 éves szolgálat után nyugalomba vonuló Csiky Béla miskolci, Farkas Pál tibolddaróci, Hegedüs Tamás tiszakesziii, Tóth Ferenc geleji tanítótestvérektől és Csontné Égető Irma poroszlói tanítónőtől, ki 32 évi munkásság után óhajtja nyugdíjaztatását. Hű munkások, igazi tanítók voltak mindannyian. Fent említették az egyháziás, igazi vallásos szellemtől áthatott tanítók mintaképei, kiket nem törtek meg sem a szolgálattevés nehézségei, sem az idegen rosszindulatú áramlatok ráhatásai: mindenkor buzgólkodtak mindannyian szorgalommal, nagy odaadással, az egyház és tanügy iránti olthatatlan szeretettel. Áldja meg az Isten őket a nyugodt és békés öregség esőndességével, lelki-testi áldásaival, hogy élvezhessenek hosszasan, boldogan és megalégedetten a nyugalom felüdítő idejét, hogy boldog ráemlékezéssel tekinthessenek mindig vissza egyházi munkásságuk megteljesedett — hisszük, rájuk nézve is kedves — időszakára.

e) Esperes jelentésében a stóla-ügyek rendezésére hívja fel a közfigyelmet, aminek terén, úgy látszik, több egyház-

községben nemesak hogy nagy eltérések, hanem panaszra is okok vannak. Szükséges bizonytal a tulkapások meggátolása. Egyházmegyei közgyűlés kimondja, hogy kötelezi a kebelbeli gyülekezetek presbítériumait arra, hogy a régi díjlevelekben feltüntetett stólák jelenlegi valorizált teljes értékét szolgáltatásák, illetve állapítsák behivatalnokaik részére.

f) Közgyűlés esperesnek adminisztratív munkásságáért köszönetet mond és jelentését egész terjedelemben jegyzőkönyvbe igttattatja.

8. A hitoktatói és segédlelkéski karban a következő változásokról tétetik jelentés: Molnár Pál diósgyőri hitoktató eltávozott és helyére Horváth Imre disznóshorváti s.-lelkész lépett; Rác BÉla Poroszlórol eltávozott, helyétt Tassy János foglalta el; Átányra SÁpy Dezső küldetett ki.

Egyházmegyei közgyűlés az új hitoktató és segédlelkészet állásukba beerősíti.

9. A tanítói karban a következő változások történtek: Gelejen nyugdíjba ment Tóth Ferenc, helyére választatott Ároktőröl Nagy Zoltán; Ároktőre Szabó Gyula siómarosi (Veszprém) tanító jött.

Harsányból távozott, Bakó István Zilizre, helyére Gergely Zoltán választatott Fulókéresről.

Tiszadorogmán Molnár Lajos tanító a Tiszába fult (július 23), helyére Örvendi István választatott Valkról.

Hegedüs Tamás nyugdíjba vonult, helyét Szalánczy János ugyanesak tiszakeszii tanító foglalta el.

Mezőnagymihályról Borsodi László eltávozott, helyére Jakesi Lajos választatott.

Tibolddarócon nyugdíjba vonult Farkas Pál, helyére fia, Farkas Sándor került Felsőábrányból; Felsőábrányba pedig Tankó István választatott Egerlövőröl.

Poroszlón Csontné Égető Irma nyugdíjba ment, helyére Réthy Andor választatott Bükkaranyosról.

Bükkszerere Várady Sándor, Bóesre Lajos István, Alsószoleára Pósa Erzsébet, Átányra Feké Kálmán és Csik Mihály, Mezőesátra a Hajduböszörménybe elhívott Szóes Gyula helyére Skultéti László, Miskoleon a Csiky Béla helyére Barna Aladár választattak meg.

Nevezettek közül a közgyűlésen jelenlevők állásukba beerősítettek és akik elmaradtak, azoknak beerősítése a tavaszi közgyűlés idején rendeltetett el. Egyházmegyei közgyűlés kimondja, hogy a beerősítésektől egyetlen esetben sem tekinthet el, iskolaszéki elnökök erről értesítsék ujonnan beválasztott tanítóikat és utasítsák őket, hogy beerősítés végett mindjárt a legközelebbi egyházmegyei gyűlésen jelenjenek meg. A még esküt nem tettek felesketése után báró Bottlik István gondnok buzdító szavakat intéz az egyházmegye új tanítóihoz.

10. Tanügyi bizottsági elnök bemutatja következő, évi jelentését:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Az elmúlt iskolai tanévet, nemesak az iskoláinkban végbe ment sok személyi változás, hanem az új tananyaggal és tankönyvekkel való kísér-

letezés jellemzi. A tanítók — ugy VK. Miniszter által elrendelt új tanterv, mint az annak alapján, az Egyetemes Konvent által pályázat útján kötelezővé tett bevezetésével — fokozottabb munkára, éberebb figyelemre voltak utalva. S a tapasztalatok nyomán elhangzó panaszok, az iskola vizsgálók jelentése azt igazolja, hogy bármennyire kívánatos is volt, a kerületi széttagoltsággal járó sokféle tankönyvek egységesítése: az új tankönyvek nem mindenben felelnek meg a népiskola kívánalmainak.

A tankönyvek nagyobb részének nyelvezete, mondatfűzései, vagy az irány tömörsége, a tananyag elvont gondolatai, amik a gyermeki lélek és értelem felfogó képességét meghaladják: mind olyan lényeges kifogások, amik nemesak a tanító munkáját nehezítik meg, hanem a sikert is problémátikusává teszik. Pedig abban a versenyben, amit a kultuszminiszter indított sokféle tanügyi rendelkezésével, a mi iskoláink is úgy állhatják meg helyüket, ha a tanító szorgalmát a jó tankönyv egészíti ki.

Még ma is ideálként lebegnek szemünk előtt, — akik ismertük, tanultuk — az Orbán József Magyar történelem, Árvai József Szenttörténetek, Buza János földrajzi tankönyvei. E könyvek anyagát, tapasztalatlá igazságait túl szárnyalta a haladó idő, de gyakorlati értékük minden kétség felett áll. Nyelvezetükben, előadásukban bámulatosan tudtak a gyermeki értelemhez alkalmazkodni. Talán nem tartozik jelentésem keretébe e kitérés, de méltó e könyvek és íróik emlékét feleleveníteni most, az új, egységes tankönyvek bevezetése alkalmából. Hiszen e könyvek több, mint egy emberöltőn át terjesztették az egyház, a hazaszeretet és a kultúra eszméit.

A régi falusi iskola letűnt a maga szűkre szabott kívánalmaival. Ma a kor szükségletei szerint új iskolatípus van kialakulóban. Több ismeret, szélesebb tudás, a mit kívánunk még az elemista gyermektől is. Csak egy a kérdés: ki fogja-e alakítani az új iskola az emberi lélek minden nemesebb tulajdonságait? Ennek a kornak gyermeke a több tudás mellett jobba, vallásosabbá, erkölcsösebbé, kötelesség tudóbbá, áldozatkészebbé, magyar testvéreit szeretőbbé fog-e lenni? E kérdésekre majd a jövő adja meg a választ!

Annyi bizonyos, hogy a mai iskolának sok és súlyos feladatai vannak, a tanítóságnak pedig terhesebb és felelősségteljesebb kötelességei. A magyar jövő azt kívánja, hogy a népiskolákat is beállítsuk nemesak a nemzeti élet és a kulturális haladás szolgálatában, hanem egyéniségeket neveljünk, akik több tudással, a haza iránti szent kötelességteljesítés odaadásával, de mindenek felett a szeretet lelkétől áthatva, erkölcsi és hitbéli felkészültséggel megtudják állani helyüket mind a reális élet, mind a nemzetek művelődési versenyében. A tanítónak a ma megszorodott közismereti tárgyak mellett, nemesak az intenzívebb tanítás, a nagyobb buzgalom, hanem a fokozottabb vallás-erkölcsi nevelés a legfőbb feladata. Nemesak tudásra kell tanítani, nemesak az életharera elő készíteni, a munkát megkedveltetni, hanem kifejlesztetni a lelkiismeret érzékenységét, bele nevelni a gyermek lelkébe az egymás iránt való szeretetnek, a szolgálatkészségnek, a hitnek, az Istenbe vetett bizalomnak, az egyház és hazaszeretetnek szent eszményeit. Se hazát nem mentünk, se igazi műveltséget nem szereztünk vallásos, erkölcsös nevelés nélkül.

A beérkezett jelentésekből úgy látom nt. Egyházmegyei Közgyűlés, hogy tanítóságunk nagy zöme hivatásának magaslatán áll s ez irányban végzi kötelességét. Iskoláink szelleme — mint ez másképp nem is lehetséges:

vallásos alapon működik. Sőt itt-ott bibliáolvasással kezdődik a tanítás, a szokott imádkozáson kívül.

A tanítás mindenütt rendesen folyik, de küzd az új, még részben ismeretlen tankönyvekkel. A zökkenés meglátszik, de az összeredménnyel meg lehetünk elégedve. Hála Istennek, iskoláink nagy része kiváló fokozaton áll; sőt vannak tanítóink, kik a kiválók között is kitűnnek. Tagadhatatlan, olyanok is kerülnek, kiket fokozottabb éberségre, lelkiismeretesebb kötelességteljesítésre serkenteni még mindig szükséges dolog. Az ez évben bevezetett és minden iskola előhaladásáról, vagy esetleges hiányairól felveendő jegyzőkönyv, — mely a híven munkálkodónak elismerést, a hanyagoknak intést, buzdítást jelent — mindenkor nyilván tartja az iskola szellemi állapotát. S hiszem, hogy jövőre nézve jó hatással lesz az iskolák szellemi színvonalának emelésére.

Egytől azonban — sajnos, hogy ezt kénytelen vagyok felemlíteni — még mindig idegenkedik tanítóágunk egy része: a tananyagbeosztás elkészítésétől. E nélkül pedig nincs céltudatos és biztos haladás. A múlt évben, a miniszteri rendelet alapján kötelezőleg elrendelt részletes, egész tanévre szóló tananyagbeosztást-láttamozás, illetve megerősítés végett hozzám be kellett volna terjeszteni. E kötelezettségnek a múlt évben 64 tanító tett eleget; a jelen évben még kevesebben. Miután a kötelesség mulasztókkal szemben rendbirság alkalmazandó: nincs más hátra, mint a kiszabott rendbirság behajtása, s ezzel is rendre, pontosságra szoktatás.

Egy másik hiba, hogy sok helyt, még az osztott iskolákban sem ölelik fel teljesen a tananyagot. Hogy ez a hiba elkerültesse, hogy a tananyagbeosztás évről-évre történő beküldése, annak a tanügyi bizottság elnöke által való láttamozása, illetve átvizsgálása megkönnyítse a mindkét részről való munkát: kívánatosnak látom, hogy készíttessen egyházmegyénk egy teljesen és részlegesen osztott, valamint osztatlan iskolákban használandó tananyagbeosztást, amihez a tanító urak alkalmazkodni köteleztessenek.

A mi iskoláink nivóját és minősítését illeti: kiváló 62, jó 28, elégséges 11, osztályozatlan 1 Ujlőrimefalván, a tanító nő betegsége miatt. E számok azt mutatják, hogy a múlt év óta emelkedett a kiváló iskolák száma, az elégségeseké apadt. Nem nagy, de azért örvendetes javulás.

Kiváló minősítésűek az egri járásban: Cserépfalun Batta Józsefé, Batáné Aulinger Erzsébeté, Mizser Lajosé. Az emödi járásban: Bükkaranyoson Ihász Károlyé, Réthy Andoré, Vattán Horváth Lajosé, Hejőszalontán Petyke Lászlóé. A hevesi járásban: Átányon Lajos Istváné, Tiszánámán Trencsenyi Pálé, Poroszlón Berta Kálmáné, Jakab Imrécé, Berzsényi Iréné, Egerlövő Mártha Béláé, Molnár Lajosé. A mezőesáti járásban: Mezőesáton Ujj Jenőé, Tóth Ilonáé, Tóth Erzsébeté, Gál Ilonáé, Szóts Gyuláé, Tiszatárjándban Barta Lajosé, Molnár Györgyé, Tiszakesziben Hegedüs Tamásé, Hajdu Zoltáné, Ároktón Nagy Zoltáné. A mezőkeresztesi járásban: Gelejen Tóth Ferencé, Belényi Gáboré, Mezőnagy Mihályon T. Nagy Kálmáné, Mezőkeresztesen Bertókné Bán Joláné, Kaszonyi Ilonáé, Nagy Károlyé, Tiboldarócon Farkas Pálé, Sályban Barsi Lajosé, Barsiné Kis Erzsébeté. A miskolci járásban: Miskolcon Péter Józsefé, Molnár Béláé, Csiky Béláé, Szabóné Czukrász Margité, Ruttkay Bertaé, Kurdiésné Varga Juliáé, Báezy Árpádé, vitéz Littkey Györgyé, Putnoki Istváné. Sajókeresztúron Fővenyessy Jánosé, Diósgyőrben Baresa Jánosé, Palesó Sándoré, Hejőesabán

Budai Eleméré. Az ónodi járásban: Ónodon Vattay Máriáé, Böcsön Nagy Jánosé, Szilágyi Benőé, Alsózsóleán Szabó Andrásé, Baksa Ilonáé, Szirmán Orbán Józsefé, Kistokajban Vitályos Jánosé, Pósa Joláné, Mályiban Járdánházi Lajosé, Mezőnyéken Paksyné Hörömpő Joláné, Ládházán Petyke Pálé. A tiszamenti járásban: Hejőpapi Mariflág Lajosé, Nemesbikken Kernáes Ilonáé, Tiszszederkényben Keresztes Jenőé, Feké Kálmáné.

Jó osztályzatúak: Bükkzsércen Várady Sándoré, Emődön Horváth Károlyé, Kisgyőrben Kocsis Béláé, Skultéty Edéé, Sarkady Nagy Lajosé, Harsányban Bakó Istváné, Hevesen Galgóczy Béláé, Tiszánánán Janó Idáé, Poroszlón Arany Gézáé, Tiszavalkon Örvendi Istváné, Egerlövön Tankó Istváné, Mezőesáton Orosz Béláé, Igriciben Dobos Sándoré, Ferency Ilonáé, Tiszakesziben Székely Attiláé, Szalánczy Jánosé, Ároktón Kis Alberté, Mezőnagymihályon Borsodi Lászlóé, Mezőkeresztesen Nagy Dezsőé, Szabó G. Lászlóé, Felsőábrányos Farkas Sándoré, Borsodgeszten Zarándi Bertalané, Miskolcon Tarpay Zsuzsánnáé, Böcsön Bíró Lászlóé, Szirmán Kulcsár Béláé, Hejőpapi Asztalosné Domokos Saroltáé, Nemesbikken Ragályi Dezsőé, Tiszapalkonyán Csizy Miklósné, Tiszsaoszláron Kuik Károlyé.

Elégségesek: Emődön Lakos Sándoré, Bükkzsércen Czégény Péteré, Noszvajon Kovács Dánielé, Szabóné Tar Vilmáé, Makláron vitéz Pongor Imréé, Átányon Mészáros Istváné, Ónodon Tóth Miklósé, Alsózsóleán Kurdi Istváné, Tiszapalkonyán Csizy Miklósé, Hejőbábán Konkoly Eleméré. E kimutatás szerint a legtöbb kiváló iskola a miskolci járásban van, legkevesebb az egriben.

A tanítók személyében sok változás volt ez évben. Nyugdíjba vonultak: Csiky Béla miskolci, Tóth Ferenc geleji, Hegedüs Kálmán tiszakeszii, Csontné Egető Irma poroszlói, Farkas Pál tibolddaróci tanítók. Mindannyian hűséges, sőt nagy buzgalommal megáldott munkásai voltak a rájuk bízott szent ügynek, akik hosszú időn át kiváló eredménnyel nevelték a gyermeki lelkeket. Egy emberöltőre terjedő tanítványok nagy seregének hálás emléke és az egyházmegye köszönete, áldáskívánata kísérije őket a megérdemelt nyugalomba!

Változások, illetve új választások voltak a következő helyeken: Gelejre választott Nagy Zoltán Ároktőről, Ároktőre Szabó Gyula siómarosról, Harsányba Gergely Zoltán Fulókéresről, Poroszlóra Réthy Andor Bükkaranyosról, Miskolcra Barna Aladár Zádorfalváról, Tiszadorogmára, a Tiszába fult ifjú tanító helyére Örvendi István Tiszavalkról, Nagymihályra Jakesi Lajos, Tibolddarócra Farkas Sándor atyja helyére Ábrányból, Felsőábrányba Tankó István Egerlövőről, Mezőesátra Szóts Gyula helyére Skultétyi László, Bükkzsércere Várady Sándor, Alsózsóleára Pósa Erzsébet, Átányra Csik Mihály, Feké Kálmán, Külsőböcsre Lajos István.

Egyházmegyei közgyűlésünk a múlt évben Vattát új iskola és tanítói lakás építésére utasította; Egerlövőt, Mezőnagymihályt, Bükkaranyost, Bükkzsércet szintén felhívta a hányzó második tanteremről való gondoskodásra, vagy újnak építésére. Eleget tettek-e a tanítás rovására tovább nem halasztható rendelkezésnek: nem tudom.

A főtiszt. Egyházkerület magáévá tette a múlt évi panaszokat, az új népiskolai tankönyvek drágasága és rossz kiállítása miatt és fel is terjesztette azokat az Egyetemes Konventre; de nekünk is sürgetnünk kell a jogos panasz orvoslását.

Ami iskoláink statisztikai adatait illeti: azok még mindig igen hiányo-

sak, habár a gondosabb egybeállítás már meglátszik rajtuk. Az összeírás szerint a református elemi iskolás tankötelesek létszáma 6384, a tényleg iskolába járóké 6223. Részletezve ezt az adatot, ref. iskolába járt a növénydekek 76.56%-a; más felekezetibe 0.89%; államiba (Miskolc, Diósgyőr, Eger) 22.55%. Másfelekezetű jár a mi iskoláinkba 300. Ötven egyházunk 104 iskolájában 80 fi és 24 tanító van; közülök 3 helyettes. Egytanerős 18 iskola, kéttanerős 23, három helyen 4, egy helyen 4, két helyen 5, egy helyen 6, Miskolcon pedig tíz tanerős a ziskola. 80 létszámon felül csak Átányon vannak tankötelesek mindkét iskolában, mert csak két tanító tanított a Végh Bertalan nyugdíjba vonulása óta. (Tudomásom pedig nincs róla, hogy az egyházmegye engedélyt adott volna az állás szüneteltetésére.) Hála Istennek itt még nem igen akad a gyermekek létszáma, mert 201 tanköteles és iskolába járó volt., a folyó iskolai évrre pedig már 230. (Az I—II. osztályban 112, a III—IV.-ben 89.) Ugy, hogy a negyedik tanítói állás szervezés alatt áll.

Az iskolamulasztású kfeltűnő eltérést mutatnak a tavalyihoz képest. Ma 59.031, tavaly 45.016. Az emelkedés 23.74%. Mi lehet az oka, — a jelentések nem említik.

Az iskolai felszerelés 16-ban teljes; a többiben hiányos. Most, amikor egyre jobban közeledünk a konszolidált állapotokhoz: talán itt volna már az ideje az iskolák felszerelésének kérdését — legalább fokozatosan megoldani. A jó felszerelés — a tanító buzgalma mellett — az intenzív tanítás fontos eszköze. Ifjusági könyvtár 34, tanítói 20 helyen van. Ugy látszik, a beiratási díjak még a békebeli időben sem fordítottak mindenütt a könyvtár gyarapítására. Megnyugvásunkra szolgálhat különben, hogy ez a kérdés most van elintézés alatt az Egyetemes Konventen.

Az ismétlődő iskolákról kevés mondanivalóm van. A törvény szigorának alkalmazása mellett mind kevesebb az iskolakerülőék száma. Sőt! A kimutatások szerint — épp úgy, mint a mindennapi iskolásoknál — több az iskolába járók száma, mint a tanköteleseké, ami onnan veheti eredetét, hogy ya másvallásúak is bele vannak számítva.

A statisztikai kimutatás alapján, évek óta igyekszem kimutatni, hogy milyen összeget fordítanak a egyházak az iskolák fenntartására? Mennyi segílyt ad az állam s esetleg a községek járulnak-e s mily összeggel az iskolák fenntartásához? Sajnos, pontos adatokat nem lehet kapni még ma sem. A kimutatások szerint az egyházak 87.356 pengőt fordítanak e célra. Az állansegély 1135.458 P, a községek pedig 770 P-t fordítanak erre a célra. Kétségbenvonhatatlanul sokkal több az egyházak hozzájárulása, ha a földjövödelmeket is hozzászámítjuk. S mert a tandíjkárpótlás csak bizonyos hányadát teszi ki a békebelinek, az adósegélyek szintén; mert a felémelt nyugdíjjárulékok nagy teherként mehezednek az egyházakra: jól-ésőleg hatnak a VK Miniszternek, a lapok közlése szerint mostanában megjelent 41.908/297. sz., a községekhez intézett rendelete, melyben nyomatékosan felhívja, szinte utasítja őket, hogy a felekezeti iskolákat az 50%-os pótdadónak egész 70-ig menő felemelésével is támogassák. Kívánatos e rendelkezésre felhívni a terhek hordozása alatt roskadozó egyházak figyelmét.

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés! Amidő tiszteletteljes jelentésemet a fentebb elmondottakban van szerenésém előterjeszteni, annak ki-gészítésőül a következő javaslataimat vagyok bátor elfogadásra ajánlani:

1. A tananyagbeosztást sem a múlt, sem a jelen tanévben mostanáig be nem küldött tanítók a kiszabott 10 pengő bírságot kötelesek fizetni, részben a Kálvineum, részben az ORTE javára.

2. Mondja ki egyházmegyei közgyűlésünk, hogy mind az osztott, mind az osztatlan iskolák részére egy egységes tananyagbeosztást készített a tanügyi bizottság és elnöke által kijelölt tanítókkal. E bizottság jelölje ki az új énekes osztályonként tanítandó dallamait és beemlézendő verseit is.

3. A tankönyvek drágasága és rossz kiállítása miatt a főt. Egyházkerület útján felír az Egyetemes Konventhez, hogy addig is, míg a mostani kiadás elfogy, a jelenlegi árak mérsékeltessenek.

4. Az iskolák felszerelésére és a könyvtárak gyarapítására felhivatnak az egyházközségek. Az iskolavizsgálók pedig a tanügyi elnök útján jelentsek az egyházmegyére, hogy a felszerelés és a könyvtár gyarapodott-e és hány kötettel?

5. A kiváló eredményt elért tanítóknak működését elismeréssel vegye tudomásul egyházmegyei közgyűlésünk.

6. Hívja fel az egyházakat, hogy ahol szükségesnek mutatkozik, a miniszteri rendeletre hivatkozással — keressék meg a képviselőtestületeket az iskolák anyagi támogatására.

7. Vatta, Egerlövő, Mezőnagymihály, Bükkaranyos, Bükkzsére hívasanak fel jelentéstételre, hogy az új iskolák építését, vagy tanteremről való gondoskodást felvették-e, vagy mikor veszik fel költségvetésükbe?

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés! Miután a tízéves ciklussal úgy az én megbízatásom, mint a tanügyi bizottságé lejárt: hálásan megköszönve a 10 év alatt irántam tanúsított bizalmat és támogatást, tiszteletteljes jelentésem tudomásulvételét kérve, vagyok

Proszlón, 1927 október 8-án.

A nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlésnek kiváló tisztelettel

alázatos szolgálója:

Gaál Ferenc

tanügyi biz. elnök.

Egyházmegyei közgyűlés a tanügyi bizottsági elnök által előterjesztett javaslatokat elfogadja s kimondja, hogy:

a) a tananyagbeosztást megerősítés végett be nem küldő tanítók 10 pengő bírságot fizetnek részben a Kálvineum, részben az ORTE javára.

b) Mind az osztott, mind az osztatlan iskolák részére egy egységes tananyagbeosztást készített a jövő tanévre a tanügyi bizottság elnöke által kijelölt tanítókkal.

c) A tankönyvek drágasága és rossz kiállítása miatt újlag felír az egyházkerület útján az Egyet. Konventhez, kérve az új kiadásig is a jelenlegi tankönyvtárak mérséklését.

d) Az iskolák felszerelésére és könyvtárak gyarapítására felhivatnak az egyházközségek. A gyarapodásról az iskolalátogatók évenként kötelesek jelentést tenni.

e) A kiváló eredményt elért tanítóknak működését elismeréssel veszi tudomásul egyházmegyei közgyűlésünk.

f) Felhivatnak az egyházak, hogy ahol szükséges a min. rendeletre vonatkozó hivatkozással — keressék meg a képviselőtestületeket az iskolák anyagi támogatására.

g) Vatta, Egerlövő, Mezőnagymihály, Bükkaranyos és Bükkzsére felhivatnak új iskolák építésére, illetve tantermekről való gondoskodásra.

10 a. Tanügyi bizottsági elnök jelentést tesz f. hó 11-én tartott tanügyi bizottsági gyűlésnek javaslatairól s ennek alapján határoz egyházmegyei közgyűlésünk, hogy:

a) Elkerülendő a statisztikai kimutatás adatainak többször panaszolt hibáit, a használt kimutatás alapján, a tanügyi bizottság elnöke által összeállított új statisztikai ívet készített, melyből egy-egy példány minden egyházközségnek megküldetik s az állandóan az egyháznál marad, ahol az adatokat évről-évre felelősség mellett vezetik be a tanítók, illetve a lelkészek s az iskolavizsgálók ez ivekből írják át az adatokat a magukkal statisztikai ivbe.

b) A harmincadik szolgálati évüket betöltött s mindenkor kiváló eredménnyel működött tanítók érdemeik elismerésül a főt. Püspök Urhoz terjesztettnek fel azzal a kéréssel, hogy részükre az igazgatói címet megadni, illetve őket ezzel kitüntetni méltóztassék.

Az Országos Református Tanító Egyesület (ORTE) vezetőségének egyházmegyénk espereséhez intézet kérelmére:

Egyházmegyei közgyűlésünk méltányolva a hittestvéri szeretetet s azt a szolgálatot, melyet az Országos Református Tanító Egyesület teljesít a Tanítók Lapja fenntartásával, a református egyház javára: készséggel tesz eleget az ORTE elnöksége kérésének, hogy a lap fenntartásában egyházmegyénk is támogassa. Felhívja azért a megüresült tanítói állásokra pályázatot hirdető egyházak vezetőségét, hogy a pályázatot legalább egyszeri hirdetésben tegyék közzé az ORTE hivatalos lapjában.

Tanügyi bizottsági elnök mindenre kiterjedő, alapos — sok gondot és fáradságot igénylő — jelentéséért s hivatala ellátásában mindenkor tanúsított nagy buzgóságáért egyházmegyei közgyűlés hálás köszönetet mond.

10 b. Olvastattak a főt. Egyházkerület különböző tanügyi vonatkozású határozatait:

1. Az állami és községi népiskolákban a VK. Miniszter nem engedélyezvén a vallásórák szaporítását, a vallásos nevelés eredménye érdekében egyházmegyénk felhívja és utasítja a presbitériumokat a vallásórák pótlásáról való gondoskodásra, a vasárnapi iskolák beállításával.

2. Az egyházkerület 47/1927. számú határozata alapján közgyűlésünk felhívja az egyházak vezetőségét, hogy a) a tan kötelesek felmentése csak elkerülhetetlen esetekben történjék.
b) a tanév mindenütt teljes tíz hónapig tartson.

c) a nyolevanon felüli iskolákban új tanerő állítassék be, új iskola építésével. 100-on felüli létszámot pedig semmiesetre sem engedjének meg.

d) a beiratási díjak csak a könyvtárak céljaira — új könyvek rendelésére, régiek rendbehozatalára — fordításának.

e) az elnyűtt taneszközöket mielőbb pótolják, faiskola-kertről gondoskodjanak.

f) a női kézimunka intenzív módon tanitassék.

g) a tanítótestületek évenként legalább két-két szülői értekezletet tartsanak, ének- és tornaversenyeket és iskolai ünnepélyeket rendezzenek.

3. Az Egyetemes Konvent 168/1926. számú határozata, mely szerint iskoláinkban csak az egyházi hatóságoktól engedélyt nyert előadók tarthatnak előadásokat, mihez tartás végett

az iskolaszékekkel közli egyházmegyei közgyűlés.

4. Az egyházkerületnek a tanügyi bizottságokhoz intézett rendelkezése a népiskolai és tanítói könyvtárak jegyzékének a beszolgáltatására tudomásul szolgál.

5. Az Egyetemes Konvent 170/1927. számú határozata alapján egyházmegyei közgyűlés felhívja a férfitanítókat, hogy ahol erre felszólíthattnak, hogy a levanteoktatást vállalják el és a levanteoktatói tanfolyamon vegyenek részt, amennyiben a VK. Miniszter rendelete szerint utiköltséget, szállást és napidíjat is kapnak.

6. Egyetemes Konvent 171/1927. számú határozata, mely szerint a tanítói nyugdíjjárulékoknak a polgári községekre leendő áthárítását kéri a VK. Minisztertől

egyházmegyei közgyűlésünk örvendetes megnyugvással tudomásul veszi.

7. Egyetemes Konvent 174/1927. számú határozata alapján egyházmegyei közgyűlésünk felhívja az iskolafenntartó egyházakat, hogy ahol a tanítók fizetésének a természetben való járandóságok túlmagasan értékeltenének, emiatti sérelmeiket az egyházi főhatóságnak jelentsék be. Egyszersmind figyelmeztetnek VK. Miniszter által a tanítók, hogy vitás javadalmi ügyeikben csak akkor mehetnek a világi hatóságokhoz, ha esetleges fellebbezésük az összes egyházi fórumokat megjárta.

8. Egyetemes Konventünk 186/1927. számú határozata alapján közli közgyűlésünk az iskolafenntartó egyházakkal, hogy iskolaépületek és tanítói lakások helyreállítására vagy jókarban tartására államszegélyért ne folyamodjanak, csak különös méltánylást igénylő esetekben, de akkor is a főt. püspöki hivatal útján, mert ilyen célokra a közoktatási kormány megfelelő felelőssel nem rendelkezik.

9. Az Egyetemes Konvent 199/1927. számú határozata alapján közgyűlésünk tisztelettel jelenti a főt, Egyházkerületnek, hogy egyházmegyei területén lelkész-tanítói állások nincsenek.

11. Olvastatott a Diósgyőrben, 1927. évi július hó 13-án tartott egyházmegyei lelkészi értekezlet jegyzőkönyve.

Egyházmegyei közgyűlés a lelkészi értekezletnek fáradhatatlan munkásságáért köszönetét nyilvánítja és az értekezlet jegyzőkönyvét az egyházmegyei közgyűlés jegyzőkönyvében egész terjedelmében megőrökíti.

A jelenlegi viszonyokat felölelő, gazdag tartalmu elnöki megnyitó beszédből örömmel látja az egyházmegyei közgyűlés, hogy az 1913. évi XXXVIII-ik t.-c.-ben biztosított korpótléknak 1927 július 1-től, — egyelőre ugyan még csak a kongruás és kisebb jövedelmű lelkészek javára, az államháztartás teljesítő erejéhez képest — történt 50%-os folyósítása a lelkészi karnál nagy megnyugvást, jó reménységet ébresztett, mint az államkormány megértő jóindulatának bizonyossága.

Egyházmegyei közgyűlés a lelkészi értekezleten való nagybecsű közreműködéséért a Diósgyőri Polgári Dalkörnek jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.

Nádházy Bertalan lelkésznek: „Vessétek ki hálótökat” címen tartott, erős szociális érzékre valló, időszerű értekezéséért, továbbá Takács Mihály egyházmegyei belmissiói előadónak, a belmissiói előadók péceli országos értekezletén szerzett tapasztalatokról tartott igen értékes beszámolójáért és Palesó Dezső sajkokazai énekvezérnek gyönyörű orgonajátékáért elismerését nyilvánítja.

A legteljesebb elismerését nyilvánítja Román Ernő alsózsoleai lelkésznek, mint a pályadíjnyertes egyházi beszéd szerzőjének és mint a lelkészi értekezlet évek óta egyik legmunkásabb tagjának.

A lelkészi értekezletnek a „Sárospataki Ref. Lapok” fejlesztése és támogatása tárgyában hozott határozatot az egyházmegyei közgyűlés magáévá teszi és e tárgyban azon tiszteletteljes kérelemmel járul a főtisztt, Egyházkerületi Közgyűléshez, miszerint méltóztassék közbenjárni aziránt, hogy a „Sárospataki Ref. Lapok” vállalata, esetleg anyagi áldozato kárán is, olyan helyzetbe juttattassék, hogy a lap terjedelme lehetővé tegye egyes közérdekű felolvasások vagy értekezések teljes egészében való közlését is.

Takács Mihály lelkész által irt halotti énekeknek, melyekből az értekezleten néhányat bemutatott, az egyházmegye költségén leendő kiadatását kimondja, mert itt nem tökebefektetésről, hanem csak a kiadatással járó költségek ellegezéséről van szó, miután ezen költségek az eladandó könyvek árából visszatéríttetnek. A lelkészeket pedig a könyv megrendelésére buzdítja.

12. Megbeszélések során — a magyar munkásság evangéliumi pásztorálása és szociális problémáinak megoldása a református egyházban, mint egyik legsürgősebb feladat — tárgyalatott. Az időknek teljessége elérkezett és a lelkek nagy sokasága várja a hamisítlan evangélium tápláló kenyereit. Ha elmulasztanók az igazi lelkieledel szétoztását: pótszereket vesznek magukhoz a vágyakozó lelkek, melyeket erősen kínálgatnak is hitéletünk ellen-ségei.

Egyházmegyei közgyűlés feliratban kíván fordulni a nagyf. egyházkerület utján a főtiszt. Egyetemes Konventhez, kérve, hogy rendeletileg intézkedjék arról, hogy a magyar munkásság belmissziója meginduljon haladék nélkül minden irányban. Zendüljön meg a trombita határozott zengéssel, magas helyekről, messze és szélesen hangzóan, hogy a munkáslelkek meghallják, megértsék, azt, hogy a református egyház lelki éhségüket akarja is, tudja is kielégíteni és szociális helyzetüknek megoldásában, az evangéliumi erőkkal, készséggel áll segítségükre.

13. A folyó évi tavaszi egyházkerületi közgyűlés megbízásából a tiszánmenni egyházkerület esperesi kara Sárospatakon f. évi szeptember hó 22-én értekezletet tartott, melyen a sárospataki theológia internátus megépítése, fenntartása és az erre szükséges fedezet beszerzése tárgyában a „Sárospataki Ref. Lapok“ f. évi 39. számában részletesen ismertetett költségvetési tervet állapította meg, mely véleményezés végett egyházmegyei közgyűlés elé terjesztetett.

Egyházmegyei közgyűlés a gondosan kidolgozott tervet lényegében elfogadja és ily határozatát a főtiszt. egyházkerületi közgyűlés elé terjeszti azzal az észrevétellel, hogy miután jelen évi költségvetéseinkben már ily fedezetről nem gondoskodhatunk: a befizetés első évül 1928 állapitassék meg. A méltányossági szempontok figyelemben tartásával egyben előterjesztést tesz a főtiszt. Egyházkerület közgyűléséhez, hogy akivetés ideje ne 5, hanem 25—30 évre állapitassék meg ugyanily lejáratu amortizációs kölesön igénybevételevel, hogy a fedezeti költség az érdekelteket, kivált a hivatalhoz kötötteket megoszolva terhelje. Ha azonban ez keresztülvihető nem volna, az alsóborsodi egyházmegye a maga részéről az 5 éves befizetés ellen sem tiltakozik. A tervet keresztülvitelénél az egyházmegyénk lelkészeit és gyülekezeteit érintő részletes kivetés megkésztésével, számvevőszéket bizza meg.

14. Egyházmegyei belmissziói előadó a konventi utmutatás alapján előterjeszti az 1927/28-ikévi munkaprogrammot s ezzel kapcsolatban javasolja: 1. hogy hívja fel egyházmegyénk a lelkészeket és tanítókat az ifjusági munkák erőteljesebb felkarolására s különösen a lelkészek, vagy a vasárnapi iskola vagy az iskolai vallásitanítás révén vegyenek részt e munkában. 2. Az ismétlőiskolások vallásos oktatásával a lelkészek már e téli időszakban rendszeresen foglalkozzanak. 3. Konfirmandusok oktatását a lelkészek lehetőleg már karácsonykor kezdjék meg. 4. A szórványok és tanyák lelkigondozására az eddiginél nagyobb gond fordítandó s a tanyai lakosság legalább néhány

példány Ref. Naptárral és Téli Ujsággal ellátandó. 5. Az iratterjesztésre általában fokozottabb gond fordítandó. 6. Minden iskola tanítója — míg a téli hideg be nem következik — köteles felvezetni növendékeit a templomba. 7. A presbiterek minden gyülekezetben — erőteljesebben felhivandók az Urvaroásával való élésre és rendszeres templomlátogatásra. 8. A szegénygondozásnak is mindenütt rendszeresebben és erőteljesebben kell folyania s különösen a szegény iskolás gyermekek legalább is ingyen tankönyvvel ellátandók. 9. A szegények perselyét az egyház közszükségleteire nem lehet elhasználni, hanem abból elsősorban a helybeli szegények, másodsorban szegény egyházak és szeretet intézmények segélyezendők. 10. Forgács Gyula: Belmissziói Utmutatója (kapható: Bethlen-könyvkereskedés, Budapest, Kálvintér 8. Ára 4 pengő) minden egyházi munkás figyelmébe ajánlatik. 11. Belmissziói előadó nyers utiköltségét esetről-esetre fedezze az egyházmegye pénztára. 12. A belmissziói körök, — lehetőleg a Kálvin Szövetséggel együtt — a ránk jövő ősszel, vagy télen kvetlen tartsák meg összejöveteleiket. 13. A belmissziói szabad egyesületek közül csak azok munkáját veheti igénybe egyházunk, amelyek határozott Kálvinista-szellemben, református egyházi felügyelet mellett működnek.

Egyházmegyei közgyűlés előadó javaslatait elfogadja és határozattá emeli s kiváló előadásáért és lelkiismeretes hűségért hálás köszönetet mond.

15. A hejőesabai egyház betérjeszti új templomtorony építésére 28.120 pengőben megállapított és részletezett szabályos presbitériumi és közgyűlési határozatokon nyugvó rendkívüli adókievetési lajstromát, mellékeli az ez ellen benyújtott fellebbezéseket a presbitérium elutasító végzésével.

Egyházmegyei közgyűlés a hejőesabai egyház kivetési tervezetét jóváhagyja és megerősíti, mint amely a presbitérium és közgyűlés szabályosan meghozott egyhangu határozataira támaszkodik s ugyanezért az az ellen beadott fellebbezéseket elutasítja. Az Isten dicsőségére végzendő szép és nagy munkára a kegyelem Urának áldását kéri.

16. A bükkaranyosi egyház presbitériuma betérjeszti f. évi szeptember 11-én tartott gyűlésében kelt határozatát, melynél fogva az 1921. évben szervezett II. tanítói állást megszünteti s ez iskoláját az államnak adja át. Indokolja ez elhatározását azzal, hogy mikor ez állást megszervezték: az állam csak elenyészően csekély helyi hozzájárulást kívánt, amit a hívek akkor meg sem éreztek. Most azonban az állam nyakába zudítja a szegénysorsu egyház híveinek a tanítói nyugdíjterher mellett a II. tanító fizetésének oroszlán-részét is, amit képtelenek elviselni: romokban hevervén egyházi épületeik jó része is. Kéri fenti elhatározáshoz egyházmegyének hozzájárulását.

Egyházmegyei Közgyűlés meg van arról győződve, hogy az államkormányának nem célja az, hogy elviselhetetlen terheket rakjon egyes gyülekezetek vállaira, amelyek sulya alatt azok összeroppanjanak, sőt időről-időre — magasabb nemzeti érdekből is — segítségére siet azoknak az egyházaknak, amelyek képtelenek az újabb terhek viselésére. Azért, amidőn egyfelől megtagadja egyházmegyének hozzájárulását a bükkaranyosi egyház kérelmét illetőleg s nem járul hozzá a II. tanítói

állás megszüntetéséhez; másfelől segítségére kíván sietni a nagy szegénységgel küzdő egyháznak s felkéri és megbizva egyházmegyei Elnökséget, hogy a bükkaranyosi egyház terheinek könnyítésére a kultuszkormánytól törvényes úton hathatósan közbenjárjon, részint a tanítói fizetés felemelésével, részint új iskola és tanítói lakás építésére a megfelelő államszegély kieszközlésével.

17. Olvastatott az egyházkerületi közgyűlés határozata, az „egyke“ elleni küzdelem törvényhozási úton való támogatásának módjára vonatkozó javaslat felterjesztése tárgyában.

Egyházmegyei közgyűlés mély sajnálattal látja a társadalmi erkölcs süllyedését. Az öngyilkosságok, a válóperek és az „egyke“, a társadalom modern betegségeivé lettek.

Eme betegségek legveszedelmesebbikének legyőzése érdekében, az „egyke“ elleni küzdelem hathatós szervezéséhez szót emelt az egyházmegyei közgyűlés hozzá.

A nemzetet romboló és pusztító „egyke“ szörnyűségei sokkal inkább ismeretesek, mintsem hogy sötét színekkel kellene a nagyobb hatás kedvéért azokat aláfesteni. A cél: nem az ismert sebeket mutogatja, hanem azokra mielőbb hathatós orvosságot találni. Erre a szinte gyógyíthatatlannak látszó betegségre gyógyító balszámot találni, küzdelmet jelent. E küzdelem minden tényezőjére nagy feladatot ró. A társadalomra: hogy a társadalmi erkölcsön ily sérelmet ne tűrjön! Az egyházra: hogy a meglazult hitélet újbóli felébresztésével, az Isten és a hit elleni undok bünt megutáltassa! Az államra: hogy a magyar faj, a nemzet, tehát maga az állam megmentése érdekében kötelezettséget vállaljon magára. — Ugyanis nemesak a hitélet meglazulása és a társadalmi erkölcs süllyedése a kizárólagos kórokozói ennek a sorvasztó betegségnek, hanem leginkább a gazdasági viszonyok ziláltsága, a nincstelenség, vagy olykor — talán legtöbbször — a családi vagyon egykékben megtartására irányuló spekuláció.

Az egyház buzgón teljesíti a titáni küzdelemben feladatát és kötelességét, de a kérdés gazdasági oldalának rendezése nélkül, önmagára hagyatva, kellő eredményt el nem érhet.

Gazdasági tekintetben egyedül segíteni képes és illetékes az állam; tehát az államnak kell a veszedelem leküzdésére célravezető, erélyes törvényt alkotnia. — Erre nézve egyházmegyei közgyűlés a következő javaslatot terjeszti elő:

„Törvényhozásilag történjék intézkedés arra nézve, hogy a vagyontalan, vagy esekély vagyonu és emitt gyermekeik nevelése tekintetében tisztán a szűkös keresményükre utalt, mindazon tisztességes szülők vagy gyámok, akik törvényes házasságból származó több gyermeket nevelnek, gyermekeik számához képest, a gyermekek által betöltendő bizonyos életkorig, társadalmi állásukhoz viszonyított mérvű, bizonyos fokozatokba sorozott nevelési-segélyt nyerjenek évjáradékként. Ezen segítkezés az államkincstár megterhelhetése nélkül, sőt

oly módon, hogy az egykézű vagyonosabbakra nézve teendő intézkedésekkel a célt kétszeresen is szolgálná, ugyyszólván nehezségek nélkül volna keresztül vihető.

Ezen célra bizonyos megállapítandó értékminimumon felüli értékű vagyonok után:

1. ha az örökgyónak vagy az ajándékozónak leszármazói nincsenek, az örökös, illetve megajándékozott, a rendes kincstári illetéken felül, a vagyon értékéhez viszonyított progresszív tételekben megállapítandó 10—20%-os illetéket fizessen;

2. ha az örökgyónak vagy ajándékozónak csak egy leszármazója van, az örökös, illetve megajándékozott a rendes kincstári illetéken felül, szintén a vagyon értékéhez viszonyított progresszív tételekben megállapítandó 8—16%-os illetéket fizessen.

3. Behozandó volna az anyagi teljesítőképesség mérvéhez viszonyítva kivetendő nötlenségi adó is.

4. A rokkantadó, vagy inkább a betegápolási adó analógiájára 5%-ig terjedő s így esekélysege miatt észre sem vehető nevelési adó volna kivetendő.

Mindezekből befolyó összegek egy külön állami alapban kezeltetnének és esakis ezen célra fordíthatnának. Az alap bevétele a kitüzött feladat megoldását lehetővé tenné.

A lehetőség adva van, nincs más hátra, mint a részletek kidolgozása és a törvény megalkotása.

Az egyházmegyei közgyűlés azon tiszteletteljes kérelemmel járul az egyházkerületi közgyűléshez, miszerint ily értelmű törvény sürgős megalkotása tárgyában teendő hathatós közbenjárásra az Egyetemes Konventet felkérni méltóztassék.

18. Az Egyetemes Konvent és az egyházkerület felhívása alapján egyházmegyei közgyűlés a gyülekezetekre nehezedő országos gyűjtések szabályozása tárgyában a következő véleményes javaslatot terjeszti be:

Minden más engedély figyelembevétele mellett is ily gyűjtések esakis az illetékes, kerületbeli püspöki hivatal előzetes engedélye alapján nyerhetnek támogatást az egyházközségekben.

19. Az alsóborsodi ref. Tanítóegyesület 1927. évi szeptemberi választmányi üléséből azt a kérelmét terjeszti egyházmegyei Közgyűlésünk elé, hogy a most rendszertelenül folyósított tanítói gyűlési fuvar- és napidijakat egységesen, a békebelihez arányítva és a mai gazdasági viszonyoknak megfelelőleg rendezze.

Egyházmegyei gyűlés a tanítói kar kérelmét jogosnak és méltányosnak tartja s úgy határoz, hogy minden a gyűlésen résztvevő tanító igényelhet egyházközségétől 4 pengő napidiját s a felmerülő fuvar- és utiköltséget az egyházmegyei tanítógyűlésre.

20. Az O. R. T. E. átiratban közli, hogy jóléti intézményeinek kedvezményeit a lelkeszerekre is hasonló mértékben kiterjeszti, mint a tanítókra s

s kéri azért az általa megindított akciók támogatását, közelebbről belső kölesön akciójának fölkarolását.

Egy házmegyei közgyűlés megértéssel fogadja az átírtot és a kebelbeli egyházaknak és lelkészeknek a belső kölcsönrel kapcsolatban kibocsátandó 40 pengős részvények jegyzését figyelmébe és legmelegebb pártolásába ajánlja.

21. A mezőkövesdi egyház az egyházmegyéhez fordul támogatásért, kérve, hogy midőn a vallás- és közokt. minisztérium az okmányilag igazoltan heti 20 órát tanító hitoktató lelkésztől a rendes hitoktatói fizetést megtagadta, amit ez a kiesiny egyház nem képes megadni s ha ez állás beszünik, közel 100 ref. növendék marad a különböző iskolákban valásserkölesi nevelés és a kiesiny gyülekezet istentisztelet és lelkészi szolgálat nélkül, — vegye kezébe az egyházmegye az ügyet és hasson oda, hogy a miniszter ur Önagyméltósága e kiáltó szükségét belátva, mely a vallásserkölesi nevelés terén mélyreható állami érdek — a mezőkövesdi rendszeres hitoktatói állás szerveztessék meg.

Egyházmegyei gyűlés a mellékelt hivatalos igazolványokból meggyőződven arról, hogy Szombathy László jelenlegi mezőkövesdi ref. hitoktató lelkész a jelen iskolai évben a mezőkövesdi kir. kath. reálgimnáziumban 7, az iparostanoneiskolában 2, a polgári leányiskolában 5, a r. kath. elemi népiskolában 6, összesen tehát heti 20 órán át tanítja a ref. vallásu növendékeknek a hittant és így a mezőkövesdi ref. egyháznak — mely hivatalnokokból, kik többnyire átmenetileg laknak ott és szegény munkásokból sok nehézséggel szerveztett meg és nagy erőfeszítéssel, az egyházmegye és kerület anyagi támogatása mellett tartja fent magát — a kérelme nemesak a legnagyobb méltánylásra méltó, hanem egyetemes egyházi érdeket képvisel: hogy a szervezett kiesiny egyház fel ne bomoljék, — a mezőkövesdi egyház kérelmét és ügyét magáévá teszi és a főtiszteletű Egyházkerületet is hasonló állásfoglalásra kéri föl annak kifejezésével, hogy az egyházkerület haladéktalanul írjon föl a miniszter urhoz a mezőkövesdi ref. hitoktatói rendszeres állásnak még a f. évben megszervezése érdekében.

22. A miskolci ref. egyház bemutatja Cséh József hitoktató lelkész számára megkészített díjlevelét 4 példányban.

Egyházmegyei közgyűlés a díjlevelet megerősíti.

23. Molnár Béla ujlőrincfalvai lelkész panaszoja, hogy a díjlevelben biztosított földje és kongruája nincs meg. Kéri az egyházmegyei közgyűlést, legyen segítségére a helyzet tisztázásában.

Egyházmegyei közgyűlés kérelmezőt a közig. bírósághoz utasítja.

24. Farkas István esperes bejelenti, hogy az elmúlt évben az egyházkerületre terjesztett állandó káplántartó helyek közül véletlenségből — elírás folytán — kimaradt Mezőcsát, Mezőkeresztes és Diósgyőr. Kéri az egyházmegye e tárgyban intézkedését.

Egyházmegyei közgyűlés, tekintettel arra, hogy az első kettőnél egyházmegyénk két tekintélyes gyülekezetéről van szó, amelyek a múltban is állandó káplántartó helyek voltak s helyzetüknél és lélekszámuknál fogva jövőre sem lehet őket e téren mellőzni: mély tisztelettel keresi meg — egyházközségünk útján — a főt. és mélt. Konventet, hogy nevezett két egyházközséget az állandó káplántartó helyek sorába utólag felvenni méltóztassék; ugyancsak Diósgyőrt is, amely részint lélekszámánál fogva, részint több népes szóránya miatt — amelyek állandó lelkigondozó nélkül állanak — méltán igényt tarthat arra, hogy az állandó káplántartó helyek sorába felvétessék.

25. Egerházy Lajos, az Orsz. Ref. Jóléti és Gazdasági Társulat ügyvezető igazgatója közgyűlésen megjelenván, ismerteti a Társulat céljait és kéri az egyházmegyének támogatását közelebbről azon akciónál, melyet a Mezőgazdasági Kamarával együttesen indított meg és különösebben az egyházak által a lelkészek javára kötendő életbiztosítások ügyében.

Egyházmegyei közgyűlés köszönettel vette Egerházy igazgató ur felvilágosító szavait és az ismertetett jóléti mozgalom támogatására hívja fel a kebelbeli egyházakat.

26. Az alsószolcsei egyház beterjeszti az egyház adósságainak rendezésére és új 8 módtermászás harangbeszerzésére presbiteriumi és közgyűlési határozatokkal megállapított kivetési kulesait.

Egyházmegyei közgyűlés a kivetést jóváhagyja és megerősíti.

27. Tóth Istvánné egri lakos, ref. lelkésznő benyújtott kérvényében elvi döntést kér arra nézve, hogy ő, mint egri lakos, de poroszlói földbirtokos az Egyh. Törvény III. t.-c. 10. §, b) avagy c) pontja alapján róható-e meg adóval, mivel a poroszlói ref. egyháztanács tőle az említett t.-c. c) pontja alapján 50%-os egyházi adót követel.

Az egyházmegyei közgyűlés az Egyh. Törvény világos és félre nem magyarázható rendelkezése értelmében határozatként kimondja, hogy kérvényező egri lakos Poroszlón levő földbirtoka után az Egyh. Törvény III. t.-cikk 10. §, b) pontja alapján Poroszlón 25%-os ref. egyházi adóval róható meg.

28. Hegedüs Tamás tiszaköszii ny. tanító fellebbezéssel él az egyháztanács azon határozata ellen, mellyel őt az általa használt egyházi földek után esedékes kerülőbér megfizetésére utasítja.

Egyházmegyei közgyűlés a presbiterium végzését jóváhagyja azzal az indokolással, hogy fellebbező díjlevelében nincs oly elkötelezettsége az egyháznak, amely a kerülőbér fizetésére vonatkoznék és az a bevett szokás és gyakorlat szerint is egyedül a haszonélvezőt terheli.

29. Az 1927. évi tavaszi közgyűlés alkalmával az egyházmegyei közigazgatási bizottság a Hevesen megtartott gondnoki és presbiteri választást a törvény rendelkezéseinek be nem tartása miatt megsemmisítette s új vá-

lasztást rendelt el és vezetésére kiküldötte Román Ernő lelkészi tanácsbíró és Kun András világi aljegyzőt.

A kiküldöttek a választást megejtették és az arról felvett jegyzőkönyvet beterjesztették.

Tudomásul szolgál.

30. A Virágoskert c. református gyermeklap Szerkesztősége — Esperes ur útján — kéri egyházmegyénket, hogy nevezett lapot ajánlja a lelkészek, tanítók és gyülekezetek pártfogásába.

Egyházmegyei közgyűlés — méltányolván azokat az elismerésreméltó szolgálatokat, amelyeket e gyermeklap már egyévi fennállása alatt is tett egyetemes egyházunknak református gyermeknevelésünk előbbrevitelében: melegen és jó lélekkel ajánlja egyházmegyénk gyülekezeteinek, vezető és köztagjainak jóindulatu pártfogásába s egyben utasítja az iskolaszékeket, hogy a beiratási díj terhére minden egyház rendelje meg e lapot legalább 1—1 példányban.

31. Egyházlátogatókul kiküldöttek: a mezőesáti járásba: Szabó András és Takács Mihály; a mezőkeresztési járásba: Gaál Ferenc és Bodnár Ferenc; az ómódi járásba: Farkas István és Várady Pál; a miskolci járásba Kenyeresy Károly és Tóth Sándor; az egri járásba: Román Ernő és Benke József; a tiszamenti járásba: Szalóczy Pál és Ferenczy Dániel az ónodi járásba: Pósa Péter és Nádházy Bertalan; a hevesi járásba: Tóth István és Vajda Sándor tanácsbírák és tollnokok; tanítóküldötteket a Tanító Egylet elnöksége küld ki.

32. Az egyházközségi közgyűlésre képviselőkül kiküldetnek az elnökség mellett Gaál Ferenc, Román Ernő lelkészi-, gró Haller József, dr. Lipsey Péter világi tanácsbírák, Kiss Albert lelkészi főjegyző, póttagokul Kenyeresy Károly és Zsóry Lajos tanácsbírák.

33. Jelen jegyzőkönyv hitelesítésével elnökség mellett az egyházmegyei közgyűlés Miskolcon lakó tagjai bizattak meg.

Hitelesítjük:

Farkas István s. k. *Dr. Kérészy Barna s. k.* *Román Ernő s. k.*
esperes.

Dr. Regéczy József s. k. *Kiss Albert s. k.*
egyh. m. főjegyző.

Tartalomjegyzék:

1. Megnyitó imádság.
2. Gyűlés megalakulása.
3. Szavazatbontó bizottság jelentése.
4. Horváth Bertalan t. bíró és Szabó József aljegyző lemondása.
5. Szavazás határidejének kitűzése.
6. Ügyész, pénztárnok és azzal kapcsolatos határozatok:
7. Esperesi jelentés és azzal kapcsolatos határozatok:
 - a) abauji egyházmegyei gondnok üdvözlése;
 - b) Gaál Ferenc tanügyi elnök 10 éves szolgálatának méltatása;
 - c) Molnár Lajos tanítóról kegyeletos megemlékezés;
 - d) Csiky Béla, Farkas Pál, Hegedüs Tamás, Tóth Ferenc és Csontné Égető Irma nyugalomba vonuló tanítók méltatása;
 - e) Stólaügyek rendezése;
 - f) Esperesnek köszönetnyilvánítás.
8. Hitoktató és s. lelkészek beerősítése.
9. Tanítók beerősítése.
10. Tanügyi elnök jelentése és kapcsolatos határozatok:
11. Lelkészi értekezlet felterjesztése.
12. A munkásosztály pasztorizálása.
13. Theológiai internátus ügyében véleményezés.
14. Belmissiói munkaprogramm.
15. Hejőcsaba toronyépítési ügye.
16. Bükkaranyos iskola-ügye.
17. Javaslat az „egyke” elleni védekezésre.
18. Javaslat az országos gyűjtések szabályozása tárgyában.
19. Tanítók gyűlési fuvar- és napidija.
20. Az ORTE. támogatása.
21. Mezőkövesdi rendszeres hitoktatói állás megszervezésének pártolása.
22. Miskolci hitoktató díjlevele.
23. Ujlőrincfalvai lelkész panasza.
24. Állandó káplántartó helyek véleményezése.
25. Orsz. Jóléti Társulat pártolása.
26. Alsózsólea rendkívüli adókulesának megerősítése.
27. Tóth Istvánné adóügye.
28. Hegedüs Tamás adóügye.
29. Jelentés a hevesi presbiterválasztásról.
30. A „Virágoskert” ajánlása.
31. Egyházlátogatók kiküldése.
32. Ker. képviselők kiküldése.
33. Jegyzőkönyvhitelesítés.

Az egyes pontokat jegyezték: Kiss Albert: 1—9, 12, 13, 20, 21, 22, 25, 31—33. Regézy József: 18, 23, 29. Takács Mihály: 10, 19, 24, 30. Kun András: 15, 16, 26, 28. Tóth Kálmán: 11, 14, 17, 27.

FÜGGELÉK

Lelkészerterkezleti jegyzőkönyv

Felvétetett Diósgyőrben, 1927 július 13-án, az alsóborsodi ref. lelkészek értekezletén.

Az értekezellet templomi istentisztelettel kezdődött. A nagyszámban megjelent a helybeli közönség az egybesereglett lelkészekkel a 101. 1. 4. v. énekelve emelkedett az egek Urához. Az Igét Román Ernő hirdette meggyőző erővel a II. kor. IV. 16. v. alapján.

I. Istentisztelet után Pósa Péter tartotta meg elnöki megnyitóját, mely teljes egészében a következő: „Nt. Lelkészerterkezellet! Azok között az alkalmak között, amikor összegyülekezhetünk s bizalmasan beszélhetünk saját dolgainkról, reményeinkről és terveinkről, — Isten iránt való mélységes hálával köszönjük meg ezt a mai napot, amit seregszemle tartására ajándékozott nekünk az Ur!

Szeretetteljes köszöntés, testvéri szívből származó üdvözlés, kegyelem és békesség apostoli kívánsága után engedjétek meg, hogy rövid, hármasszemlét tartsak előtettek magunk, mindnyájunk nevében.

Az első szemle az Úrral, a pásztorok pásztorával szemben való viszonyunkra vonatkozik, aki az élet útjára kiállított, elhívott bennünket s aki nemcsak hivatalt és kenyeret adott, hanem ami ennél sokkalta több és értékesebb: az elhívás apostollá avató, szentséges érzetével is megajándékozott.

Emnek a szemlének — a dolog természete szerint — egyéninek, bensőségesnek, bizalmasnak, de komolynak és szigorunak kell lennie; erre kötelez a Szentírás s a nagy reformátor, Kálvin tanítása. Ezt a szemlét magamra nézve, csak magam tarthatom meg s ha felületesen végzem, semmit sem ér, csak olyan az, mint a Pál apostol által említett „zengő ére és pengő cimbalom“. Benső küzdelem, tusakodás és emésztődés után nyílik meg előttem a mennybevezető jákobi lajtorja, amelyen én is angyalszárnyakat látok lebegni és a legyőzetés alázatossága a meggyőzetés lelkesedésével párosulva ezt a szót adja ajkamra: „Ha mindent megeselekedtem is, ami nekem parancsolatott, ezt mondom: haszontalan szolga vagyok, mert amit köteles voltam cselekedni azt cselekedtem“. (Luk. 17. 10.) A meggyőzetés lelkesedése pedig lánggal töltve el szívemet, a Pál apostol szavait ismétlem: „Nem mondom, hogy már elértem, vagy, hogy már tökéletes volnék, hanem igyekezem, hogy el is érjem, amiért meg is ragadott engem a Krisztus Jézus.“ (Filip 3. 12.) A lelkesedés munkára ösztönző szentséges tüze még jobban lobog a lelkemben, ha a nagy apostol maga odaadó szolgálatára gondolok és szavaival így kiáltok fel: „Semmivel sem gondolok, még az én életem sem drága nekem, csakhogy elvégezhessem az én futásomat örömmel és a szolgálatot, melyet vettem az Ur Jézustól“ (Csel. 20. 24.)

K. Szolgatársaim! Első szemléknnek áldott eredménye: a lelki aláza-

tosság s az abból fakadó ösztönzés hűséges munkára és odaadó szolgálatra.

Második szemlének az állammal szemben való és felekezeti viszonyunkra vonatkozik. A Krisztus is a világba küldötte tanítványait s azt a szerepet szánta nekik, hogy tészta megkelesztő kovászok gyanánt működjenek. Mi sem szakíthatjuk ki magunkat a világból, nem mehetünk ki lakatlan szigetre, nem vonulhatunk kolostorba, sőt a világban az emberek között végzett munkánknak annyi az igazi értéke, amennyi abban a kovásznak a szerepe.

Szembe kell tehát néznünk a környező világgal, amely segít, vagy akadályoz s időről-időre beszámolnunk az elért eredményekről, vagy az elszegedett kudarcokról. Mindkettőt Isten iránt való hálával kell fogadnunk s tanulságait a magunk javára fordítanunk.

Az állammal szemben való viszonyunk — egy év alatt — örvendetesen javult. Amit mult évi értekezletünk alkalmával, mint reménységet említettem, az 1927—28. évi állami költségvetés során valósággá vált: az 1913. évi 38. törvényeikk által biztosított korpótlék 50%-ának első havi részletét már közhez vették az arra jogosult lelkészársak július hó elsejével.

Egyelőre ugyan csak a kongruás és kisebb jövedelmű lelkészek és csak 50% erejéig; — de a majdnem halálos betegségből lábadozó állam javára ezt a jóindulatot is hálás köszönettel kell elkönyvelnünk. — A korpótlék kezdetének boldog idejében — jövedelemre való tekintet nélkül — minden lelkész megkapta ezt az egyetlen előhaladást jelentő korpótléket; aki nem kaphatta az államkinestártól, utalványozta részére az Egyetemes Konvent az államsegélynek e célra kiszakított részéből. Most, amikor püspökeink javadalmát a földreform során földbirtokkal emelték s tették állandóvá és biztossá, ami ugyancsak az államkormány jóindulatának bizonyossága, — jóreménységben vagyunk afelől, hogy az évek óta hordozott méltatlanság megszüntetésére minden lehető meg tesz legfelső egyházi közigazgatási hatóságunk. Legyünk hát jó reménységgel és türelemmel nemesak korpótlékunk, hanem egyházaink adócsökkentési segélye tekintetében is, amely utóbbi — tudomásom szerint — a folyó év második felére néhány százalékkal ismét magasabb értékben fog utalványoztatni. Mi lelkipásztorok ugyanis reménység és türelem magvainak hitegetői vagyunk s nem a világi manna után vágyakozó s azért mindent odaadó világffak!

Felekezeti viszonyainkban feltűnő javulás, vagy rosszabbodás nem állott be. Hogy a katolizálás munkája még állami hivatalok és iskolák terneiben is rendszeresen folyik s hogy az első megállapítása után az államvallás méltóságára törekednek a tulsó táborban, azt eddig is tudtuk, noha a jézsuiták mind szélesebb körben való terjedése bizonyos aggodalomra ad okot.

Talán ép ez utóbbinak a következménye, hogy róm. kath. egyházi lapok a ref. nagygyűléssel kapcsolatban a reformátusokat „a hazai legnagyobb prot. szektának/ püspökeinket pedig „főprédikátoroknak“ titulálják. Ezek a kézlegyintő, könnyed s elméseknek látszani kívánó kiszólások arra vallanak, hogy fáj nekik a mi lelki ébredésünk sok jele s talán még jobban fáj az, hogy egyházfőink az eddig apostoli szegénység helyett a megtiszteltetéssel együtt tisztos javadalmazáshoz is jutottak!

Seregszemlének ez a második része reménységgel és bizakodással töltse el lelkünket!

A szemlének utolsó, harmadik része magunkra, a tulajdon személyünkre

vonatkozik. Akik tavaly megvoltunk, — Istennek legyen hála! — életben vagyunk ma is, a mi magában véve is mély hállára buzdít Isten iránt.

A több, mint hatvan tagot számláló alsóborsodi lelkésztestület testi-lelki egészsége olyan nagy áldása a mennyei Atyának, hogy azt meg nem köszönni, egyenesen hálátlanság lenne részünkről.

Az 1926 szeptemberében elhunyt Sólyom Barnáról, a nyugalomba vonult Andó Lajos volt tiszakesziii s Gergely Béla volt ujlőrincfalvai lelkészekről megemlékezve, áldást kér Horváth József tiszakesziii, Molnár Béla ujlőrincfalvai, Berecz József sajkókereszturi és Cseh József miskolci vallás-tanító lelkészek működésére új őrhelyeiken.

Szeretettel köszönti a megjelent lelkésztestvéreket s szívből üdvözi a jelenlévő Marjay Géza békésbánáti s Kun Zoltán alsózempléni tanácsbírókat.

Meleg szeretettel kérve a Gondviselést, hogy a legelső lelkésztestvérünket, szeretet püspök urunkat, teljes épségben, egészségben mielőbb adja vissza nekünk; a gyűlést megnyitja.

Lelkészerterkezet a tartalmas megnyitó beszédért elismerését nyilvánítva, elhatározza, hogy egész terjedelmében hozassék nyilvánosságra a sárospataki Japok hasábjain.

2. A Diósgyőri Polgári Dalkör művészileg előadott vallásos dala magával ragadta és megnemesítette a lelkeket.

3. Nádházy Bertalan „Vessétek ki hálóitokat“ címen erős szociális érzékre valló értekezletet tartott arról az időszerű, de nehéz kérdéstről: milyen álláspontot kell elfoglalnia a ref. egyháznak a magyar munkássággal szemben? Ezen a téren sokat mulasztottunk eddig, sokat késtünk, a talaj is jobb volt régen, de ha valamikor, úgy ma itt a tizenkettedik óra, amikor meg kell találnia a módját, hogy a munkást Krisztushoz vezessük. Az isteni kegyelem a mi kezünkbe adta a hálót, mely égi sugárból van szöve, hogy azt kivessük. Ha a munkásságot megnyerjük, ref. egyházunkra ez óriási erőttöbbletet jelent. Foglalja el az őt megillető helyét mindenütt, mert ha ettől a ref. egyház elzárkózik, félős, a jegosnál többet foglal el, ami pedig nem kívánatos. Magyar földön a magyar vallás ölelje át a munkást, menjünk oda a hitetlen munkáshoz, szálljunk le a materializmus szeméjébe, hiszen a hívőknek mindenek lehetségesek. Magyar földön a jobbágyok vették be először az igét s ha idegenek tudnak rá hatni ma is, hát szomorú dolog, ha mi nem tudnánk! Ez a ráhatás történjék az igehirdetés által. Az evangélium szociális tartalmát vigyük be a predikációba, harcoljunk a materializmus ellen. A megnyerés fő-tő eszköze pedig a szeretet, mely látassa meg a munkással, hogy nem kitalált idegen elem, hanem vérünk-ből való vér, akit szeretet hív fel a közös, nagy munkára. „Vessétek ki hálóitokat mélyre, esodálatos nagy fogást ígér nektek a Krisztus.“

4. Takács Mihály a belmissiói előadók péceli országos értekezletéről számol be, mely megállapította azt az igazságot, hogy a magyar ref. egyház szét van forgácsolódva, abból a tételtől kiindulva, hogy mi szabadok vagyunk: ellentétbe jutunk egymással, a szentírással, saját hitelveinkkel, nem gondolván meg, hogy senkinek sines joga magának külön hitvallást csinálni. Pedig ha a fundamentális dolgokban nem egyezünk meg, mint oldott kéve hull szét magyar ref. egyházunk.

Tárgyalta a szervezeti, evangelizáció, egyházépítés és szociális tevékenység kérdéseit s a kialakult álláspontot összefoglalva, javaslatképen

az egyet. konventhez terjesztette fel s valószínűleg az egyetemes egyházat kötelező határozattá emeltetik. Nagy körültekintéssel s hozzáértő alapos-sággal ismerteti Takács szelvény sorrendben az értekezleten kialakult kívánal-makat, rámutatva a belmissió terén észlelhető hiányokra s mindjárt meg-keresve az ezeket eltüntető gyógyító eszközöket is. Apostoli tűz lángol fel egész előadásában, melytől ösztönöztetve kéri lelkésztársait, hogy legyen mindenkiben elegendő lelkiismeret, Isten előtti szent felelősségének tuda-tában rátenni kezét az eke szarvára, mely a lelkek ugarát feltörve, para-dicsomi jólétet teremtsen.

5. Palesó Dezső sajkócazi énekvezér gyönyörű orgonajátéka után;

6. „Lelkészerkekezleti egyházi beszéd” pályakérdésre beérkezett pályamunkák bírálata következett. Jutalomban a II. Kor. IV. 16. v. „Ne esügged-jünk, mert ha a mi külső emberünk megromol is, a belső napról-napra megújul” alapján Román Ernő által szép, magyaros stílusban, könnyen érthető módon megírt műve részesült. Az ige alap gondolata végighuzódik az egész beszéden, melyet ezzel a szóval összegez: szanalás. Természetesen a lelkek szanalása. Sok bajra, hibára mutat rá s az ighirdető alázatossá-gával, a hívó ember reménységével mutatja meg a kivezető utat. Szerző által az értekezleti isteni tiszteleten előadva, mindenkinek épülésére s lelki gyönyörűségére szolgált.

7. Pályakérdésül kitüzetik: 1. „A vallásoktatást a lelkész egész terje-delmében végezze-e, vagy csak a konfirmálást?” 2. „Miért van szükség a magyar ref. egyházban Kálvinszövetségre?”

8. Egyhangu helyesléssel fogadtatott azon indítvány, hogy a Sáros-pataki Református Lapok anyagi áldozatok árán is hozassanak olyan hely-zetbe, hogy a lap/bővebb terjedelme lehetővé tegye egyes szép, közérdekű felolvasás, vagy értekezés egész terjedelmében való közlését.

9. Takács Mihály által szerzett halotti énekekből egynéhány felolvas-tatván, köztetszést váltott ki s egyhangulag elhatároztatott azoknak ki-adása, illetőleg az egyházmegye felkérletett ennek kimondásáa.

10. Szalóczy Pál önként felajánlotta, hogy ha Isten életének kedvez, a jövő évi lelkészerkekezleten Sólyom Barnáról emlékbeszédet fog tartani.

11. Pósa Péter értekezleti elnök hálás szavakkal mondott köszönetet a megjelenésért, záró fohászbán Isten áldását kérve a nemes, kitartó, ügy-buzgó munkálkodásra.

A Himmusz hangjai mellett az értekezlet véget ért.

Diósgyőr, 1927 július 13.

Pósa Péter s. k.

1. ért. elnök.

Kérészy István s. k.

1. ért. jegyző.

